

Marieke Nijmanning

Een dolend ridderverhaal met Don Quichot en Koning Arthur

Een toneelstuk

Het uitvoeren van dit toneelstuk moet worden aangemeld bij Stichting Bredero, waar de auteur haar uitvoeringsrechten heeft ondergebracht.

Voor meer informatie zie: www.stichtingbredero.nl

Inhoud

De onderliggende verhalen	3
Rollen	6
Het toneelstuk	
Scène 1. Knettergek	8
Scène 2. Troebele liefde	20
Scène 3. De slang op een wolk	30
Scène 4. Klap van de molen	37
Scène 5. Poppenkast	44
Scène 6. Het Vonnis	54
Kostuum- & decortips	67
Aanpassingsmogelijkheden	71
Algemene regietips	73
Acteertips	76
Tips voor de première	78
Meer toneelstukken van Marieke Nijmanning	80

© 2022 – UITGEVERIJ XSEBRA BV

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van UITGEVERIJ XSEBRA BV te bereiken via info@xsebra.nl

De onderliggende verhalen

Don Quichot

Begin 17e eeuw schreef Cervantes zijn boek Don Quichot. Omdat Cervantes een hekel had aan ridderromans creëerde hij een hoofdpersoon die er gek van werd. Letterlijk gek. Don Quichot leeft namelijk zo mee met zijn ridders op papier dat hij er zelf één denkt te worden. Zijn vrienden, nicht en huishoudster proberen hem wakker te schudden en thuis te houden, maar Don Quichot is vasthoudend. Op een oude pony en met een gammele ridderuitrusting trekt hij de weide wereld in op zoek naar ridderavonturen. Aangezien ridders altijd strijden voor een vrouw en met een schildknaap, verzint Don Quichot Dulcinea als zijn geliefde en ronselt hij Sancho Panza als zijn trouwe schildknaap. Samen met Sancho beleeft Don Quichot zelf gecreëerde avonturen waarbij hij windmolens voor reuzen aanziet en schapen voor ridders. Alles om zijn geliefde Dulcinea te imponeren. Veelvuldig worden Don Quichot en Sancho in elkaar geslagen en uiteindelijk keren zij uitgeblust terug naar huis. Daar -aan het eind van het boek- komt Don Quichot uiteindelijk tot "genezing". Hij ziet in dat zijn ridderavonturen onzin waren. Maar zijn vrienden, die hem eerder wakker probeerden te schudden, zijn toch niet tevreden. Zij beseffen dat de magie van verbeelding mooier is dan het nuchtere verstand. Ze proberen Don Quichot terug te brengen in zijn

fantasiewereld, maar Don Quichot is voorgoed genezen en sterft.

Koning Arthur

Koning Arthur is een legende over wie al vanaf de 7^e eeuw verhalen de ronde gaan. Wat de waarheid is weet niemand. In het bekendste verhaal plaatst magiër Merlijn een zwaard in een aambeeld of in een steen. Het betoverde zwaard zit muurvast, door niemand er uit te trekken, behalve door de nieuwe, enige wettige, koning van Engeland. Wat niemand lukt, lukt Arthur wel en daarmee wordt hij de nieuwe koning. Hij bouwt zijn kasteel Camelot en trouwt met de mooie Guinevere. Als huwelijkscadeau krijgen ze een ronde tafel, zodat niemand aan het hoofd kan zitten en iedereen gelijk is. Rondom die tafel bedenken Koning Arthur en zijn twaalf ridders, waaronder Lancelot, plannen voor veldslagen en zoektochten. Arthur is veel van huis. Guinevere blijft steeds alleen achter en krijgt uiteindelijk een vurige liefdesrelatie met Lancelot. Omdat in Arthurs rijk iedereen gelijk is, moet hij –tegen zijn zin- Guinevere ook gelijk berechten. In die tijd stond op vreemdgaan de brandstapel. Lancelot redt Guinevere uit het vuur en Arthur moet daarom wel de oorlog tegen Lancelot verklaren. Niet geholpen door Arthurs wrede halfzus Morgana en zijn enge zoon Mordred, sterft Arthur uiteindelijk in gevecht. Hiermee eindigt zijn koninkrijk en het verhaal van Koning Arthur.

Zo zijn de verhalen van Don Quichot en Koning Arthur ongeveer opgeschreven. Maar wat als deze twee mannen elkaar ontmoet hadden? Als zij met rare tijdsprongen elkaar tegen het lijf waren gelopen? Was hun levensloop dan anders geweest? Minder noodlottig misschien? Het zou zo maar kunnen. In het toneelstuk hierna in ieder geval wel. Daarin gaan ze samen de strijd aan, met als hoofdvraag: wie is er nu eigenlijk gek?

Rollen

Don Quichot

Koning Arthur

Vrouwe Justitia

Sancho Panza

Lancelot

Guinevere

Dulcinea

Merlijn de Tovenaar

Ridder Lip

Ridder Lichtvoet

Ridder Bliksemstraal

Troubadours

Poppenspelers

- poppengroep
- pop-Merlijn
- pop-Arthur
- pop-Guinevere
- pop-Lancelot

Pedro

Huishoudster

Nicht

Het Toneelstuk

Scène 1. Knettergek

Waarin Don Quichot en Koning Arthur elkaar voor gek verklaren en Vrouwe Justitia de rechtelijke zitting opent.

[Don Quichot en Koning Arthur komen strijdend binnen. Koning Arthur wil helemaal niet vechten en probeert Don Quichot van zich af te houden, maar Don Quichot blijft onvermoeibaar en klunzig aanvallen. Dan komt Vrouwe Justitia ten tonele. Ze stamp met haar zwaard op de grond. Don Quichot en Koning Arthur schrikken.]

Don Quichot

Een heks!

Koning Arthur

Hoe kom je erbij, dat is toch geen heks?!

Don Quichot

Zeker wel. Een geblinddoekte nog wel. Dat zijn de ergste.

Koning Arthur

Doe niet zo mal.

Don Quichot

Geblinddoekte heksen kijken met hun tenen!

Koning Arthur

Tsss...

Don Quichot

En als je naar die tenen staart dan val je direct dood neer.

Koning Arthur

Praat jij echt altijd onzin?

Don Quichot

We moeten onze krachten bundelen, makker. Als broederridders. En haar dan verslaan.

Koning Arthur

Ssst, hou je in. Het is Vrouwe Justitia. Daar dol je niet mee.

Don Quichot

Vrouwe wie?

Koning Arthur

Justitia. Zij is de godin van het recht. Ze is reuze rechtvaardig.

Don Quichot

Het zal toch niet waar zijn.

Koning Arthur

Wel waar dus. Zij bepaalt wie de waarheid spreekt en wie gestraft moet worden.

[Vrouwe Justitia gaat zitten en bonkt nog een keer met haar zwaard op de vloer.]

Vrouwe Justitia

Stilte!

Don Quichot

Ah, nu zie ik het. U bent een vrouwelijke ridder! Waarom ook niet. Met uw helm in uw ene hand en uw zwaard in de andere.

Vrouwe Justitia

Ik ben Vrouwe Justitia. Mijn zwaard is niet om te vechten, maar om het vonnis uit te spreken. Mijn schaal is geen helm, maar een weegschaal om bewijzen tegen elkaar af te wegen.

Don Quichot

Prima, prima, ik wist niet dat u kwaad werd.
Spreekt u dan maar recht. Hoewel ik persoonlijk liever van krom hou.

Koning Arthur

Inderdaad, zo krom als een kierewiet.

Don Quichot

Schone Vrouwe Justitia, luister niet naar deze saaie drol.
Van zijn duffe geklets zullen u de oren van de kop vallen.

Vrouwe Justitia

Wat zegt u?

Don Quichot

Ach jee, het is al begonnen. Zo doof als een kwartel. Pas toch op juffrouwetje, u heeft ook al geen ogen meer.

Vrouwe Justitia

Ik ben niet blind. Mijn blinddoek laat alleen maar zien dat ik uitsluitend naar feiten en daden kijk, en me niet laat afleiden door de mensen die ik voor me zie.

Koning Arthur

Vanzelfsprekend, Vrouwe Justitia. Maar wat mij betreft mag u uw blinddoek afdoen. Ik geloof u op uw woord.

Don Quichot

Slijmjurk.

Vrouwe Justitia

Jij hebt liever dat ik mijn blinddoek omhoud?

Don Quichot

Nee, zeg, in het minst niet. Doe maar af die stoflap. Dan kunt u mij in al mijn ridderlijke glorie bewonderen.

Vrouwe Justitia

Goed, als het jullie beiden niets uitmaakt doe ik graag mijn blinddoek af. Ik zal objectief blijven en me niet laten afleiden door uiterlijkheden.

[Ze doet haar blindhoek af.

Don Quichot gaat er extra mooi voor staan.

Vrouwe Justitia schrikt van zijn aanblik.]

Vrouwe Justitia

Eh, goed. Laten we het maar snel over de feiten hebben. Wat zijn de beschuldigingen?

Koning Arthur

Ik heb u inderdaad geroepen, Vrouwe Justitia. Deze man hier maakt namelijk onrechtmatig gebruik van de titel Ridder. En dat is strafbaar.

Don Quichot

Hij zegt dat ik geen ridder ben. Belachelijk! Hij is zelf geen ridder!

Koning Arthur

Hij is duidelijk gek, mevrouw. Het is een malloot.

[Don Quichot en Koning Arthur door elkaar:]

Don Quichot

Je bent zelf gek. Jij opgewaaide drol. Jij opgeblazen brulkikker. Jij...

Koning Arthur

Hij is agressief en algeheel van lotje getikt. Hij is een niksnut, een...

[Vrouwe Justitia slaat weer met haar zwaard op de grond]

Vrouwe Justitia

Stilte!

[Don Quichot en Koning Arthur zijn stil.]

Vrouwe Justitia

Koning Arthur, u kunt eerst uw zeg doen. Vertel!

Koning Arthur

Dank u, Vrouwe Justitia. Ik zal bij het begin beginnen.

Ik reed op mijn paard en toen kwam ik deze gek tegen.
Hij reed op een onooglijk oud pony'tje en hield mij
staande.

Don Quichot

Hij liegt!

Vrouwe Justitia

Nu al?

Don Quichot

Ik rijd op een prachtig groot paard, moet u weten.
Prachtig groot en zo jong als een drieste hengst. Ik laat
mijn Rocinante toch niet uitmaken voor onooglijk oud
pony'tje?

Koning Arthur

Goed, ik zal het anders formuleren. Deze man kwam
aanrijden op zijn rijdier en hield mij staande.

*[Don Quichot doet het tafereel na. Hij doet alsof hij ter
paard aankomt.]*

Don Quichot

Halt beste collega. Ik zie dat u een groot ridder bent en
dat u in mij hetzelfde herkent.

Koning Arthur

Eh, wat?

Don Quichot

Precies, uw welbespraaktheid is overduidelijk ridderlijk.

Koning Arthur

Waar heeft u het over?

Don Quichot

Over herkenbaar ridderschap, beste vriend. Maar voordat ik u als broeder in mijn armen sluit wil ik eerst dat u verklaart dat Dulcinea van El Toboso de mooiste vrouw ter wereld is.

Koning Arthur

Wie?

Don Quichot

Dulcinea van El Toboso. De mooiste vrouw ter wereld. De vrouw wiens elleboogjes ik het liefste aai. De vrouw wiens teentjes ik het liefst besnuffel. Dulcinea van El Toboso, mijn verloofde, de vrouw naar wie ik op weg ben.

Koning Arthur

Het zal vast een mooie vrouw zijn, beste man. Maar ik ben getrouwd met Guinevere en voor mij bestaat er geen mooiere vrouw dan zij.

Don Quichot

Wat zegt u? Bent u helemaal gek geworden? U beledigt mij en mijn Dulcinea tot op het bot. Ik zal u bevechten.

Koning Arthur

Doe niet zo mal. Ik vecht niet met u.

Don Quichot

Durft u niet?

[Koning Arthur lacht.]

Koning Arthur

Natuurlijk wel, maar ik vecht alleen met ridders. Niet met dwazen. Zo geldt de riddercode.

Don Quichot

Zeg, vrolijke meneer. Vertel mij niets van riddercodes, daar weet ik alles van. Ik zou zelf ook niet met de gewone man op de vuist gaan. Dus of u verklaart geen ridder te zijn of u...

[Don Quichot valt aan. Koning Arthur weert af.]

Vrouwe Justitia

Stop!

[De twee mannen stoppen met vechten.]

Koning Arthur

I rest my case.

Vrouwe Justitia

Maar, Koning Arthur, waar beschuldigt u Don Quichot nu precies van? Geweldpleging? Gekte? Onrechtmatig titelgebruik?

Koning Arthur

Zoals u waarschijnlijk zelf ook al heeft gezien...

Vrouwe Justitia

Ik zie niets. Ik weeg alleen feiten en getuigenissen.

Koning Arthur

Ja natuurlijk, mijn excuses.

Vrouwe Justitia

Gaat u verder. Wat is uw beschuldiging?

Koning Arthur

Die geweldpleging stelt natuurlijk niets voor, dat zwaardje kan nog geen vlieg doden. Dus daar heb ik het niet over. Wel vind ik het schandalig dat hij zich ridder noemt. Al heb ik zo'n vermoeden dat hij er zelf in gelooft.

Vrouwe Justitia

Verklaar u nader.

Koning Arthur

Hij denkt echt een ridder te zijn, mevrouw. Daarom is mijn voornaamste aanklacht dat hij gek is. Knettergek. Hij is een gevaar voor zichzelf en anderen. Zo zie ik het.

Don Quichot

Ik ben inderdaad knettergek! Want ik zag in hem een ridder. Maar ridders zijn geen lafaards. Gelukkig is mijn troebel brein intussen opgeklaard. Ik zie nu duidelijk dat deze zogenaamde koning, deze zogenaamde ridder, een bedrieger is. Een gek van de bovenste boekenplank.

Vrouwe Justitia

Dus als ik het goed begrijp, beschuldigen jullie elkaar allebei van gekte?

Don Quichot

Precies.

Koning Arthur

Juist.

Vrouwe Justitia

En jullie vinden jezelf wel een echte ridder, maar de ander dus niet.

Don Quichot

Zo is het.

Koning Arthur

Precies.

Vrouwe Justitia

Dan is dát duidelijk. We kunnen met de rechtszaak beginnen. Jullie mogen allebei een advocaat in de arm nemen. Iemand die voor jullie zal spreken.

Don Quichot

Ah, dat is mooi. Dan roep ik mijn beste schildknaap Sancho Panza op.

[Stilte, niemand komt op.]

Don Quichot

Sancho!!!

[Niets.]

Don Quichot

Sancho!!!

[Sancho komt rennend op.]

Sancho

Riep u mij, meester?

Don Quichot

Beste Sancho, jij moet mijn eer verdedigen.

Sancho

Uw wat?

Don Quichot

Mijn ridderlijke eer.

Sancho

Oh dat.

Don Quichot

Die moet jij dus verdedigen.

Sancho

Goed, Meester. Ik zal mijn best doen.

[Don Quichot slaat Sancho gemoedelijk op de schouders, net iets te hard.]

Koning Arthur

Ik roep op: mijn beste ridder van de Ronde Tafel, mijn rechterhand, mijn beste vriend: Lancelot!

[Lancelot komt op.]

Lancelot

Arthur, hier ben ik al. Ik sta tot je dienst.

Koning Arthur

Dank je vriend, ik wist dat ik op je kon rekenen.

Lancelot

Ik heb zelfs al onderzoek gedaan, Arthur. Mijn eerste getuige staat al om de hoek.

Vrouwe Justitia

Goed, dan mag u beginnen. Laat uw getuige maar komen.